

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Ст. Петров, член на Научното жури

относно дисертацията на докторанта на самостоятелна подготовка

Любен Станев Лалев

за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

на тема: *Роля на бизнес сектора за развитие на нова туристическа дестинация*

Дисертационният труд на **Любен Лалев** по същество е комплексно регионално изследване на условия, ресурси и обекти, в т.ч. и инфраструктурни, както и съответните ангажирани субекти, с оглед формиране на туристическа дестинация. На лице са достатъчно основания да се приеме, че изследването е една от първите „лястовички” в страната, насочено към разкриване мястото и ролята на бизнес сектора (авторът го представлява по убедителен начин) в развитието на регионалния туризъм на ниво община. В този смисъл то носи и определена моделна стойност. Пред вид горе отбелязаното, още сега си позволявам да поздравя докторанта Любен Лалев за навременната лична инициатива и положените усилия.

Със своите 230 страници текст, богат илюстриран с различни таблици и фигури (общо 45), както и други приложения (17), от които най-важните са анкетните карти и особено приложението за резултатите от изследването (своеобразна практическа финализация), надхвърля представите ми за количествена определеност на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

Изборът на район и тема е много удачен, не само заради позиционирането на хотелската база, на която г-н Лалев е съсобственик, но и заради не дотам добрите перспективи, очертаващи се в близко бъдеще – имам пред вид довършването на магистрала „Хемус” (чието трасе в тази част на страната ще мине на 15-тина километра по права линия източно от Луковит) и съпътстващото частично изолиране на общинския център Луковит.

Докторантът, според мен, е постигнал поставената цел като е изпълнил и съответните три задачи. При това, пред вид представеното, решените задачи изглеждат повече, особено в регионалната част на изследването, например идентифицирането на проблемите, както и мястото в общинската туристическа система на най-важната настанителна база.

Без да заявява директно и категорично, авторът очевидно е с намерение да продължи изследването на следващ етап като го задълбочи и разшири. Пред вид на това, ще си позволя още сега да направя някои бележки, които надявам се, ще бъдат взети под внимание при по-нататъшната му работа:

1. По наименованието на дисертацията. Така представеното заглавие е по-скоро близко с обща теоретична разработка. Действително, според мен, авторът е отделил твърде много усилие и място в дисертацията за теоретичната част (82 страници), логично предхождаща същинската регионална. Многобройните цитати отежняват и разсейват. Оставам с впечатление, че всяка община в България едва ли не може да се разглежда като туристическа дестинация. Л. Лалев прави опит да изведе и собствена дефиниция за нова туристическа дестинация – според мен недостатъчно сполучлив. Известно е, че понятието туристическа дестинация се използва твърде фриволно и дори безразборно. Ще си позволя да приведа една дефиниция, върху която авторът може по-нататък да поразсъждава: *Туристическа дестинация: Пазарно ориентирана, информационно обезпечена териториална система с относително автономно управление и с добре обособен център, приемаща посетители и предлагаща цялостни и завършени туристически продукти.* Както бе отбелязано съвсем в началото, изследването е подчертано регионално и заглавие на темата като „*Място и роля на бизнес сектора във формиране на Луковитската туристическа дестинация*” е по-адекватно на целта на дисертацията, в която основният акцент е върху бизнес сектора като фактор за развитието на туристическа дестинация „Луковит”.

2. По структурата на съдържанието. В Трета глава към Антропогенни условия и ресурси, са отделени като подраздел 3.3.2. Изкуствени (извън културно-историческите). Очевидно авторът разбира, както е маркирано на страница 111, маршрути – на първо място в природна среда – маршрутите не са ресурси, освен това всички антропогенни ресурси са изкуствени. Как да се приеме, че спортните състезания са ресурс?

Ключова дума в дисертацията е „бизнес сектор”. Тя може да се намери само в Трета глава, раздел 3.9. Място на х. (правилно е х-л) „Дипломат Плаза”. Само това ли е бизнес секторът? Ясно личи (на друго място), че Лалев излиза извън общинските граници, когато става въпрос за формиране на предлагане (например обекти от община Ябланица). Между впрочем не е ясно защо източната част на община Луковит не е предмет на разглеждане.

3. По информационните източници и анализирането им. Л. Станев, според мен правомерно, цитира Марков: „Една от основоположните теории за формиране на туристическа дестинация е тази за туристическата територия”. Не знам дали е известно на автора, че от няколко години община Луковит (по население и територия е близка до средностатистическата) е обезпечена с едромащабна карта (М 1:25 000) с предмет туристическо райониране. Този опит за изготвяне на подробна общинска карта беше първият в страната.

В дисертацията се оперира твърде често с територия и самото изследване е свързано с това, а липсва какъвто и да е картен израз, дори елементарна картосхема.

По проект от програма ФАР за община Луковит (2006 г.) е разработена обемиста стратегия за туристическо развитие (автор М. Стоянов).

Би могло да се прибавят и още пропуски, свързани с предварителната информация и надеждността на данните. По-важни са използваните аналитични способности – смятам, че тук авторът е достатъчно прецизен и отговорен.

Могат да се изтъкнат и немалко бележки, свързани със стила и граматиката. Тях ще ги спестя, защото са лесно отстраними и не изменят по същество представеното.

Представеният ми дисертационен труд, независимо от отбелязаните по-горе общи бележки в критичен порядък, представлява теоретическа и практическа новина в регионалния туризъм. Любен Лалев представя задълбочени изследвания за състоянието на туризма и възможностите за развитието му на най-важното регионално ниво – общинското. Тази много понятна и своеобразна амбиция, още един път ще подчертая, трябва да бъде приветствана. Дисертационният труд на Любен Станев Лалев, според мен, може да бъде оценен положително – отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение. Това ми дава основание да смятам, че на дисертанта може да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”.

04.12.2014 г.

Изготвил становището:

/Доц. д-р Петър Ст. Петров/